

**Zestawienie uwag RDOŚ (przekazanych pismem znak WPN-II.410.28.2020.ML, z dn. 20.04.2020 r.)
i odpowiedzi Wykonawcy opracowania (przekazanych pocztą elektroniczną 27.04.2020 r.)**

1. W oparciu o m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. Nr 179, poz. 1498), w projekcie Programu:

- powinien być podany termin realizacji poszczególnych zadań, co należy uzupełnić;
- w sposób niewystarczający przedstawiono charakterystykę obszaru objętego mapą akustyczną;
- w związku z wymogiem zamieszczenia oceny realizacji poprzedniego Programu, nie dokonano oceny skuteczności zastosowanych działań naprawczych w stosunku do poszczególnych zadań, co należy uzupełnić.

Ad. 1.

Termin realizacji poszczególnych strategii został określony w rozdziale 4.4 przedmiotowego Programu oraz dodatkowo w opisach tabel, które obejmują działania krótkoterminowe i działania średnioterminowe. Na obecnym etapie nie możemy jednoznacznie wskazać terminu (roku, miesiąca) wykonania poszczególnych zadań. Zarządcy infrastruktury drogowej mogą realizować zadania w 5-letnich okresach wskazanych w Programie.

Powyższa uwaga została wyjaśniona i uzgodniona telefonicznie w dn. 22.04.2020 r.

Doszczegółowiono charakterystykę obszaru objętego mapą (Ad.2) oraz do załącznika 12 dodano mapy przedstawiające rozkład przestrzenny wskaźnika M dla hałasu drogowego dla obszarów objętych strategią krótkoterminową.

W rozdziale 6.2.1 dodano w sposób opisowy informacje o skuteczności zrealizowanych działań.

2. Na str. 18 projektu Programu podano zakres naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w sąsiedztwie głównych dróg i ulic na terenie miasta Kielce, gdzie najwyższe przekroczenia sięgają 15-20 dB, natomiast w tabelach 4.1. i 4.2., a także na wykresie na str. 44, nie wykazano przekroczeń w powyższym przedziale, proszę o wyjaśnienie tych rozbieżności. Ponadto należałoby uzupełnić informację czy przedstawione przekroczenie norm hałasu dotyczą całej długości ulicy, czy jedynie pewnych jej odcinków. Analogicznie jak w przypadku hałasu drogowego należy podać obszary, gdzie występują przekroczenia hałasu kolejowego (nr linii kolejowej) i przemysłowego (nazwa zakładu bądź obiektu).

Ad. 2.

Zmodyfikowano zapisy dotyczące przekroczeń na wyróżnionych ulicach oraz uzupełniono treść Programu (rozdział 4.2) o szczegółowe informacje dotyczące przekroczeń w sąsiedztwie linii kolejowych i zakładów przemysłowych. Doprecyzowano, że obszary objęte przekroczeniami poziomów dopuszczalnych hałasu w środowisku dotyczą jedynie pewnych odcinków lub fragmentów, a nie całych długości ulic czy linii kolejowych.

Dane przedstawione na wykresach dotyczą liczby osób w poszczególnych przedziałach przekroczeń, natomiast wartości przedstawione w tabelach na str. 16 i 17 zawierają także dane dotyczące liczby lokali oraz powierzchnię obszarów zagrożonych. Wynotowane na str. 18 maksymalne przekroczenia dotyczą fragmentów ulic.

3. Należy wyjaśnić przyjęty na str. 24 projektu Programu zakres wskaźnika M, który zdecydował kolejno o wysokim (wskaźnik M powyżej 30), średnim (od 15 do 30) i niskim (od 0,01 do 15) priorytecie działań, gdyż na mapach akustycznych dla miasta Kielce, przyjęto inny zakres tego wskaźnika tj.: 0,00-0,50; 0,50-1,00; 1,00-5,00; 5,00-10,00 oraz > 10,00. Nie można zatem odnieść i zweryfikować przyjętego w projekcie wskaźnika do opracowanych map akustycznych.

Ad. 3.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. z 2002 r. Nr 179, poz. 1498), kolejność realizacji zadań programu na terenach mieszkaniowych ustala się zaczynając od terenów o najwyższej wartości wskaźnika M do terenów o wartości wskaźnika M najniższej. Obliczone na etapie Mapy akustycznej miasta Kielce (opracowanej w 2018 roku) maksymalne wartości wskaźnika M dla hałasu drogowego kształtowały się następująco: dla wskaźnika L_{DWN} : 32,44, natomiast dla wskaźnika L_N : 60,17. Zgodnie z przyjętym przez wykonawcę mapy sposobem przedstawienia wyników rozkładu wskaźnika M najwyższa wartość zaznaczona na mapie wynosi >10. Tymczasem faktycznie maksymalne wartości wynoszą powyżej 30, a nawet w skrajnym przypadku ponad 60. Podział przyjęty przez wykonawcę mapy może wydawać się zbyt ogólny, a przyjęte przedziały zbyt wąskie, jednak nie należy traktować tego jako błędu, gdyż wykonana w ten sposób mapa akustyczna spełniała założone jej wymagania określone we właściwym rozporządzeniu. Autorzy Programu, po pozyskaniu danych shp przygotowanych na etapie opracowania mapy akustycznej i przekazanych do Urzędu Miasta Kielce, dokonali szczegółowej analizy rozkładu wskaźnika M, zidentyfikowali miejsca, gdzie wskaźnik ten przyjmuje najwyższe wartości, dokonali podziału wskaźnika M na trzy grupy agregując węższe klasy wartości. Podział wskaźnika M na węższe grupy autorzy opracowania dobrali indywidualnie bazując na wieloletniej praktyce i doświadczeniu w wykonywaniu programów ochrony środowiska przed hałasem, uwzględniając m.in. możliwości realizacji poszczególnych działań naprawczych przez podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie.

Powyższa uwaga została wyjaśniona i uzgodniona telefonicznie w dn. 22.04.2020 r.

W celu potwierdzenia występujących wartości wskaźnika M przekazujemy warstwy shp.

4. Należy wyjaśnić brak przedstawienia w projekcie Programu działań naprawczych (nawet długookresowych) w związku z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w odniesieniu do linii kolejowych i zakładów przemysłowych pomimo, iż hałas z tych źródeł zwiększył się w stosunku do poprzedniego Programu. Nie podano również wartości wskaźnika M, który zdecydowałby o potrzebie wprowadzenia do projektu działań naprawczych w odniesieniu do stwierdzonego ponadnormatywnego oddziaływania hałasu kolejowego i przemysłowego.

Ad. 4.

Zgodnie z przedstawioną w Programie analizą terenów zagrożonych hałasem oraz analizą map wskaźnika M zdecydowanie największa liczba mieszkańców Kielc jest narażona na oddziaływanie hałasu drogowego. Na oddziaływanie hałasu kolejowego i przemysłowego narażona jest dużo mniejsza liczba osób. Z tego powodu działania naprawcze zaproponowane w ramach Programu dotyczą oddziaływania pochodzącego od hałasu drogowego, co jest w pełni uzasadnione.

W rozdziale 4.3 Programu dodano zapisy, że w przypadku hałasu kolejowego i przemysłowego z uwagi na niewielkie przekroczenia oraz niskie wartości wskaźnika M nie stopniowano działań, a jedynie wskazano ogólne zalecenia dla zarządcy infrastruktury kolejowej oraz właścicieli zakładów przemysłowych (str. 26-27).

W przypadku hałasu kolejowego, w ramach strategii długoterminowej wspomniano o planowanej modernizacji linii kolejowej nr 8 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Kozłów (str. 38).

Z analiz rozkładu hałasu przemysłowego wynika, iż oddziaływanie hałasu pochodzącego od głównych zakładów przemysłowych w ciągu ostatnich lat zwiększyło się. Należy jednak podkreślić, że w mapie akustycznej z 2013 r. uwzględniono 15 obszarów przemysłowych, natomiast w opracowaniu z 2018 r. 97 obszarów przemysłowych, handlowo-usługowych i parkingów.

5. Należy ponownie przeanalizować zamieszczone w projekcie Programu zestawienia dot. liczby osób narażonych na oddziaływanie hałasu od poszczególnych źródeł tj. drogowego, kolejowego i przemysłowego, w oparciu o wartości dopuszczalne L_{DWN} i L_N dla poszczególnych źródeł hałasu i dostosować do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Zwraca się uwagę, że zakres badanego hałasu w projekcie zaczyna się od 55-60 dB (hałas drogowy i kolejowy) oraz 50-55 dB (hałas przemysłowy), natomiast o ponadnormatywnym oddziaływaniu w przypadku dróg i linii kolejowych mówimy wtedy kiedy przekroczony jest wskaźnik L_{DWN} wynoszący w zależności od rodzaju zabudowy 64 dB, 68 dB bądź 70 dB oraz wskaźnik L_N wynoszący 59 dB, bądź 65 dB, natomiast w przypadku źródeł przemysłowych przekroczony jest wskaźnik L_{DWN} wynoszący w zależności od rodzaju zabudowy 50 dB bądź 55 dB oraz wskaźnik L_N wynoszący 40 dB bądź 45 dB. Przyjęty zakres zasięgu hałasu przemysłowego może wskazywać na zaniżoną liczbę osób narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu z tego źródła, niż jest w rzeczywistości.

Ad. 5.

W Programie w rozdziale 4.2 przedstawiono m. in. dane dot. liczby osób narażonych na oddziaływanie hałasu od poszczególnych źródeł tj. drogowego, kolejowego i przemysłowego – zgodnie z danymi zawartymi w opracowanej w 2018 roku Mapie akustycznej miasta Kielce. Dane przedstawione w tabelach odpowiadają wymogom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. z 2007 r. Nr 187, poz. 1340) – Załącznik nr 3 art. 5 i są przedstawione w 5-decybelowych przedziałach przekroczeń. Podobnie przedstawiono dane dot. liczby osób narażonych na oddziaływanie poszczególnych źródeł hałasu w formie wykresów, w rozdziale 6.1.2.

Dodatkowo należy podkreślić, iż w przypadku opracowywania map akustycznych, w tym także Mapy akustycznej miasta Kielce z 2018 roku, na mapach wrażliwości hałasowej obszarów uwzględnia się (dla poszczególnych rodzajów terenów określonych w mpzp lub innych dokumentach planistycznych) dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112) w Tabeli 3. Z kolei na podstawie analizy przestrzennej mapy wrażliwości hałasowej obszarów oraz mapy imisyjnej powstaje mapa terenów zagrożonych hałasem ujmująca przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku. Powyższe wyjaśnienie było zawarte także w poprzedniej wersji Programu w rozdziale 4.2.

Również w powyższym rozporządzeniu, w Załączniku nr 1 określono przedziały imisji dla wskaźnika L_{DWN} i L_N i zgodnie z powyższymi przedziałami zestawiono dane w rozdziale 6.1.4 i 7 Programu.

Podsumowując, wszystkie dane zamieszczone w Programie, dotyczące stanu klimatu akustycznego w mieście Kielce, pochodzą z Mapy akustycznej i nie mogą być modyfikowane. Ponadto dane te zostały zaakceptowane na etapie odbioru Mapy akustycznej miasta Kielce i autorzy Programu nie mają powodów, aby podważać wyniki Mapy akustycznej ani je modyfikować.

6. W projekcie Programu oprócz map zasięgu izofon przed i po zastosowaniu działań naprawczych dla działań krótkoterminowych, powinny być przedstawione mapy dla działań średnioterminowych i długookresowych, w celu oceny zasadności zastosowania określonych działań naprawczych. Ponadto na mapach tych powinien być wyróżniony rodzaj zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej czy

wielorodzinnej uwzględniając stan faktyczny, jak również uwarunkowania wynikające z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ad. 6.

Działania wskazane do realizacji w ramach strategii krótkoterminowej stanowią faktyczny zakres Programu i powinny zostać zrealizowane do 2024 roku. Dla pozostałych działań wskazanych w strategii średnioterminowej i długoterminowej, których realizacja jest zaplanowana na lata obowiązywania kolejnych programów ochrony środowiska przed hałasem nie wykonano takich map, ponieważ działania te wykraczają poza ramy czasowe niniejszego Programu i po jego aktualizacji (za 5 lat lub wcześniej) działania wskazane obecnie mogą ulec zmianie, w zależności od wyników strategicznej mapy hałasu.

Powyższa uwaga została wyjaśniona i uzgodniona telefonicznie w dn. 22.04.2020 r.

Dane shp opracowane przez wykonawcę mapy i przekazane autorom Programu nie umożliwiają dokonania podziału budynków mieszkalnych na budynki jednorodzinne i budynki wielorodzinne. Wykonawca mapy na opracowanych w 2018 roku mapach w legendzie oznaczył jedynie „Budynki”, bez dokonywania podziału na ich funkcję. Autorzy Programu na opracowanych mapach wyróżnili budynki z podziałem na takie, które wymagają (budynki mieszkalne, związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, związane z usługami zdrowia) i nie wymagają ochrony akustycznej (budynki usługowe, handlowe, przemysłowe). W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. z 2007 r. Nr 187, poz. 1340) nie ma wymogów co do przedstawiania zabudowy na mapach, z punktu widzenia autorów Programu wydaje się jednak zasadne ich rozróżnienie z uwagi na konieczność ich ochrony lub brak takiego obowiązku.

Uwarunkowania wynikające z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ww. rozporządzeniem są przedstawiane na mapach wrażliwości hałasowej obszarów. Taka mapa została wykonana w ramach Mapy akustycznej miasta Kielce w 2018 roku i nie jest przedmiotem niniejszego Programu. W ramach Programu opracowano natomiast Mapy imisyjne oraz Mapy przedstawiające efekt proponowanych działań naprawczych (tzw. Mapy prognostyczne). Dodatkowo ujęcie zapisów wynikających z mpzp na tych mapach znacznie utrudniłoby ich czytelność.

7. W prognozie w sposób niewystarczający dokonano analizy i oceny wpływu wymienionych w projekcie Programu działań krótkoterminowych i średnioterminowych na środowisko (w tym przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko), natomiast ocena działań długoterminowych została pominięta. Należy zauważyć, że prognoza (tabela 10.1.) w sposób ogólny i zbyt ujednoczony analizuje wpływ planowanych zadań na środowisko, a przecież w zależności od rodzaju inwestycji i jej lokalizacji, wymienione w Programie działania będą w różny sposób wpływać na poszczególne komponenty środowiska. Ocena oddziaływania na środowisko powinna być indywidualna dla każdego zadania i uwzględniać m.in. uwarunkowania fizjograficzne danego terenu, środowiskowe, w tym obszary przyrodniczo chronione, istniejące tereny mieszkaniowe i inne tereny wrażliwe np. obszary GZWP, ujęcia wody podziemnej, doliny rzeczne. Ponadto prognoza powinna zawierać uzasadnienie zamieszczonych w tabeli 10.2. wyników zwłaszcza dot. niekorzystnego w określonym aspekcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i konieczność zastosowania środków minimalizujących.

Ad. 7.

Analiza i ocena wpływu zaproponowanych w ramach Programu działań na poszczególne komponenty środowiska została przedstawiona w rozdziale 10 Prognozy. Zadania krótkoterminowe zostały poddane szczegółowej analizie, gdyż jak wspomniano powyżej w Ad. 6 stanowią one faktyczny zakres Programu. Analiza działań średnioterminowych i długoterminowych została przedstawiona ogólnie. Konieczność zastosowania środków minimalizujących została poruszona w rozdziale 11 Prognozy.

8. W prognozie zostały tylko wymienione formy ochrony przyrody występujące na terenie miasta Kielce, bez analizy wpływu zaplanowanych zadań na ich wartości przyrodnicze. Brak jest również uzasadnienia do stwierdzenia zawartego w prognozie, że cyt. *zaproponowane w Programie działania nie wykazały negatywnego wpływu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 (...)*.

Ad. 8.

Analiza i ocena wpływu realizacji ustaleń na występujące na terenie miasta Kielce formy ochrony przyrody została zamieszczona w rozdziale 8 Prognozy.

9. W prognozie brak jest analizy i oceny dot. osiągnięcia celów środowiskowych określonych w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*”, co wymaga uzupełnienia. Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że cele środowiskowe nie mają odniesienia do przedmiotowego dokumentu i prognozy i że jedynie cyt. *poruszono ten wątek*, gdyż do działań naprawczych zaliczono również takie inwestycje jak budowa czy rozbudowa drogi, które mogą negatywnie wpłynąć na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w powyższym Planie.

Ad. 9.

Analiza i ocena dot. osiągnięcia celów środowiskowych określonych w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*” została zamieszczona w rozdziale 9 Prognozy.

10. Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) prognoza określa, analizuje i ocenia, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w tym przewidywane znaczące oddziaływania, dlatego też nie można zgodzić się ze stwierdzeniami w prognozie, że ocena i zaproponowanie działań ograniczających będzie możliwe dopiero na etapie sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko dla poszczególnych zadań. Ocena na etapie przedsięwzięcia nie zwalnia z oceny adekwatnej dla omawianego programu.

Ad. 10.

Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także na środowisko zostały przedstawione w rozdziale 10 Prognozy.

11. W zależności od wyników oceny należy w prognozie zaproponować rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, zwłaszcza że stwierdzono możliwość wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko. Niewystarczające jest określenie, że takie działania będą zaproponowane dopiero na etapie sporządzenia dokumentacji projektowej, gdyż należy pamiętać, że zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3a ustawy o udostępnianiu o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...), już na tym etapie należy takie rozwiązania zaproponować i w razie potrzeby uwzględnić je w projektowanym dokumencie w oparciu o art. 55 ust. 1 ww. ustawy z informacją o ewentualnej konieczności doprecyzowania ich na późniejszym etapie.

Ad. 11.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu zamieszczono w rozdziale 11 Prognozy.